

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 19 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2011 r.

sprawy **S. D.**

skazanego za popełnienie przestępstwa z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 31 marca 2010 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego

z dnia 6 stycznia 2009 r.,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego S. D. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy, wyrokiem z dnia 6 stycznia 2009 roku

- I. uznał E. K. i S. D. za winnych tego, że w okresie od stycznia 2006 r., daty bliżej nieustalonej, do 15 marca 2006 r. w K., gminy i powiatu k., województwa ś., na terenie kwater łąkowych, oraz w pobliżu S., powiat o., woj. Ł., działając wspólnie, poprzez stosowanie okrutnych metod hodowli, znęcali się nad 26 końmi, przy czym E. K. poprzez świadome dopuszczenie do utrzymywania ich przez S. D. w niewłaściwych warunkach bytowania – na odkrytej przestrzeni oraz bez zapewnienia im dostatecznej ilości wody i pożywienia, w następstwie czego, w rezultacie wycieńczenia i wygłodzenia co najmniej 6 koni poniosło śmierć, co stanowi przestępstwo z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. Nr 111, poz. 724 ze zm.), za które na podstawie powołanego przepisu wymierzył E. K. karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, zaś S. D. karę roku pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie wymierzonych oskarżonym kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesił:
  - E. K. na 3 lata tytułem próby,
  - S. D. na 5 lat tytułem próby;
- III. na podstawie art. 71 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył obojgu oskarżonym kary grzywny:
  - E. K. w wysokości 80 stawek dziennych po 30 zł każda,
  - S. D. w wysokości 100 stawek dziennych po 40 zł każda;
- IV. na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt orzekł wobec obojga oskarżonych przepadek 13 odebranych im koni przekazanych do stajni S. S. w S. wraz z przychówkiem od nich pochodzącym;
- V. na podstawie art. 35 ust. 4 ustawy o ochronie zwierząt orzekł wobec obojga oskarżonych zakaz prowadzenia działalności związanej z

hodowlą koni, wobec E. K. na okres 3 lat, zaś wobec S. D. na okres 5 lat;

- VI. zasądził od Skarbu Państwa wynagrodzenie na rzecz obrońcy z urzędu oskarżonych;
- VII. zasądził od obojga oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa część kosztów sądowych, zwalniając ich na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. od ponoszenia wydatków związanych z ustanowieniem w sprawie obrońcy z urzędu.

Wyrok ten został zaskarżony apelacjami przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Komitetu Pomocy dla Zwierząt z siedzibą w T., oskarżonych oraz ich obrońcę.

Obrońca E. K. i S. D. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na stwierdzeniu, że oskarżeni dopuścili się czynu zarzucanego im w akcie oskarżenia, mimo poważnych wątpliwości w tym względzie wynikających z wyjaśnień oskarżonych i zeznań świadków, podczas gdy rzetelna i oparta na zasadach logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego ocena całego zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do zupełnie przeciwnych wniosków;
- obrazę przepisu art. 4, art. 5 § 2 i 7 k.p.k. poprzez zupełnie dowolną ocenę dowodów, rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonych, uwzględnienie wyłącznie okoliczności dla oskarżonych niekorzystnych z pominięciem tych przemawiających na ich korzyść,

oraz ewentualnie, z ostrożności procesowej:

- rażąco niewspółmierność (surowość) kary.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych lub poprzez wymierzenie oskarżonym kar pozbawienia wolności w zmniejszonym rozmiarze.

Oskarżony S. D. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. Z uzasadnienia apelacji wynika, że zdaniem oskarżonego doszło do obrazy art. 6 k.p.k., bowiem m. in. odmówiono mu doręczenia opinii biegłego Z. K. oraz uzasadnienia wyroku w tłumaczeniu na język angielski, natomiast zasada domniemania niewinności łamana była wobec niego od początku prowadzonego postępowania przygotowawczego, czego dowodem były wypowiedzi policjantów i prokuratorów oraz wydawane orzeczenia przez Sąd Rejonowy i decyzje organów administracji publicznej, w których używano stwierdzeń dotyczących jego winy, co spowodowało usankcjonowanie winy na długo przed zapadnięciem prawomocnego wyroku w toczącej się sprawie karnej. Wobec powyższego oskarżony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przeprowadzenie postępowania sądowego przez obiektywny sąd, przy zachowaniu podstawowych praw oskarżonego oraz podstawowych gwarancji uczciwego procesu.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego Komitetu Pomocy dla Zwierząt z siedzibą w T. zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonych w części dotyczącej orzeczenia o karze i wyrokowi temu zarzucił na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. rażącą niewspółmierność kary wymierzonej S. D. i E. K. w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości oraz winy, wynikającą z orzeczenia zbyt niskiej kary, co powoduje, że kara ta nie spełnia swej funkcji w zakresie prewencji ogólnej i szczególnej i nie zaspakaja społecznego poczucia sprawiedliwości. Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę wyroku w pkt. I jego sentencji poprzez wymierzenie S. D. i E. K. kary bezwzględnej pozbawienia wolności, a w pozostałym zakresie o zwiększenie kary grzywny oraz zasądzenie nawiazki na rzecz dowolnej organizacji zajmującej się obroną i ochroną prawa zwierząt.

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 31 marca 2010 roku:

- I. uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej E. K. i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu;
- II. zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej S. D., w ten sposób, że

1. w odniesieniu do opisu czynu przypisanego oskarżonemu, ustalił iż S. D., w okresie od stycznia 2006 roku, daty bliżej nieustalonej, do dnia 15 marca 2006 roku w K. woj. Ś. i w S. woj. Ł., znęcał się nad 26 końmi, poprzez stosowanie okrutnych metod w hodowli, polegających na przetrzymywaniu koni w niewłaściwych warunkach tj. na odkrytej przestrzeni oraz bez zapewnienia dostatecznej ilości wody i pożywienia, co skutkowało ich wycieńczeniem i wygłodzeniem;
  2. uchylił punkty II i III zaskarżonego wyroku, dotyczące warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz orzeczenia kary grzywny;
  3. uchylił punkt VII zaskarżonego wyroku, dotyczący kosztów sądowych, należących do S. D.;
  4. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180 złotych tytułem opłaty za obie instancje;
- III. w pozostałej części zaskarżony wyrok, co do S. D. utrzymał w mocy;
- IV. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu wynagrodzenie za obronę oskarżonych w postępowaniu odwoławczym;
- V. zasądził od S. D. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 6635,02 zł tytułem części wydatków poniesionych przed sądem I i II instancji, zaś w pozostałym zakresie zwolnił oskarżonego od ich ponoszenia.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł obrońca skazanego zarzucając rażące naruszenia prawa, mogące mieć wpływ na jego treść:

- I. w odniesieniu do czynu przypisanego S. D. – naruszenie zasady bezstronności, zasady „in dubio pro reo”, jak również zasady swobodnej oceny dowodów (art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.) – przez uznanie w/w oskarżonego za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, mimo poważnych wątpliwości w tym zakresie;

- II. rażące naruszenie prawa materialnego, mogące mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenie normy art. 35 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt w zw. z art. 6 tejże ustawy poprzez uznanie, że metoda hodowli stosowana przez S. D. tj. chów bezstajenny jest metodą okrutną w hodowli zwierząt;
- III. rażące naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia tj. art. 6 k.p.k. poprzez m.in. niezapewnienie oskarżonemu tłumaczenia na język angielski uzasadnienia wyroku.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o:

- uchylenie pkt. II wyroku Sądu Okręgowego z 31 marca 2010 r. zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego z dnia 6 stycznia 2009 r. w części dotyczącej S. D.,
- zwolnienie S. D. od poniesienia kosztów sądowych w sprawie.

Prokurator Prokuratury Okręgowej, w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez obrońcę S. D. jest oczywiście bezzasadna, jednakże z uwagi na złożony przez skazanego wniosek w trybie art. 535 § 3 k.p.k. o sporządzenie uzasadnienia postanowienia, Sąd Najwyższy ustosunkuje się do zarzutów podniesionych w tej kasacji.

Przede wszystkim należy zauważyć, że podniesiony zarzut w skardze kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. zbieżny jest z zarzutami będącymi przedmiotem wcześniejszych środków odwoławczych, jakimi były apelacje oskarżonego oraz jego obrońcy wniesione od wyroku Sądu I instancji. Również argumenty podniesione w uzasadnieniach tych środków zaskarżenia są podobne i sprowadzają się w istocie do polemiki z ustaleniami stanu faktycznego dokonanyymi przez Sąd I instancji. Tak sformułowane zarzuty godzą bowiem w treść rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego i taka kasacja sprzeczna jest z

wymogiem art. 519 k.p.k., nadto stanowi próbę skłonienia Sądu Najwyższego do ponownej weryfikacji ustaleń faktycznych w sprawie, co również sprzeczne jest z obowiązującymi przepisami prawa procesowego. Analiza uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego pozwala natomiast jednoznacznie stwierdzić, że Sąd ten rozważył w sposób prawidłowy, logiczny oraz zgodny z procedurą karną zarzuty wskazane w obu apelacjach i do zarzutów tych odniósł się w sposób wyczerpujący. Przy ocenie kasacji obrońcy skazanego nie można pomijać również tego, że żaden z zarzutów nie jest skierowany bezpośrednio przeciwko orzeczeniu Sądu odwoławczego, a z uzasadnienia skargi kasacyjnej nie wynika również, aby zdaniem skarżącego, tenże Sąd naruszył przepisy art. 433 § 2 k.p.k. lub 457 § 3 k.p.k.

Rozważając zarzut rażącego naruszenia art. 6 k.p.k. poprzez niezapewnienie skazanemu tłumaczenia na język angielski uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, to należy zauważyć, że zarzut ten, jak i zawarta na jego poparcie argumentacja w uzasadnieniu kasacji, stanowią powielenie apelacji skazanego. Sąd odwoławczy odniósł się do tego zarzutu w sposób bardzo wnikliwy, a jego argumentacja wskazująca, że prawo oskarżonego do obrony nie zostało naruszone przez Sąd I instancji, jest przekonująca. Przypomnieć w tym miejscu jedynie należy, że zgodnie z treścią art. 72 § 3 k.p.k., oskarżonemu który nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, należy doręczyć wraz z tłumaczeniem postanowienie o przedstawieniu, uzupełnieniu lub zmianie zarzutów, akt oskarżenia oraz orzeczenie podlegające zaskarżeniu lub kończące postępowanie. Przepis ten spełnia więc rolę gwarancyjną w zakresie udostępniania osobie, która nie włada językiem polskim, podstawowych dokumentów procesowych w znanym jej języku, stanowiąc realizację minimalnych standardów demokratycznego systemu prawnego, gwarantujących rzetelny proces, w tym prawo do obrony. Analiza akt wskazuje, że wymogi te w przedmiotowej sprawie zostały spełnione. S. D. został doręczony odpis wyroku Sądu I instancji z pouczeniem o trybie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia,

wraz z tłumaczeniem tych dokumentów na język angielski. Został mu również doręczony odpis apelacji oskarżyciela posiłkowego wraz z tłumaczeniem, co było wyrazem lojalności procesowej i pozwalało oskarżonemu na ewentualne ustosunkowanie się do stanowiska wyrażonego w tej apelacji. Podkreślić natomiast należy, że wyżej wskazany przepis art. 72 § 3 k.p.k. nie nakazuje doręczania oskarżonemu uzasadnień orzeczeń, o których mowa w tym przepisie, jak również taki obowiązek nie wynika z żadnego innego obowiązującego przepisu.

W kontekście zarzutu kasacyjnego obraży art. 6 k.p.k. trzeba też dodać, że w trakcie całego postępowania oskarżony korzystał z pomocy obrońcy, a tłumacz języka angielskiego był obecny na wszystkich terminach rozprawy zarówno przed Sądem I instancji jak i Sądem II instancji, a nadto wszelkie pisma, w tym środki zaskarżenia, w toku całego postępowania, skazany przedkładał w języku polskim. Słusznie więc Sąd Okręgowy, w okolicznościach niniejszej sprawy, nie dopatrywał się naruszenia prawa oskarżonego do obrony oraz rzetelnego procesu, wynikających z art. 6 k.p.k. oraz przepisów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia prawa materialnego konieczne jest przypomnienie, że nie można w środku zaskarżenia, w tym w kasacji, podnosić równocześnie zarówno zarzutów obraży procedury karnej jak i przepisów prawa karnego materialnego. Podstawę do formułowania zarzutu obraży prawa materialnego daje bowiem tylko niewłaściwa subsumcja niekwestionowanych ustaleń faktycznych pod przepis tego prawa. Pomijając błędne sformułowanie kasacji, należy dodatkowo stwierdzić, że ten zarzut jest niczym innym jak powtórzeniem stawianego w apelacji obrońcy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, o czym przekonują uzasadnienia obu środków zaskarżenia. Tego rodzaju zabieg jest niezgodny z obowiązującymi przepisami regulującymi postępowanie kasacyjne. W związku z tym stwierdzić jedynie należy, że w świetle prawidłowo dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń

faktycznych, a co zostało ocenione i przeanalizowane bardzo wnikliwie oraz zaakceptowane przez Sąd odwoławczy, brak jest podstaw do stawiania zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt. Wbrew twierdzeniom obrońcy, żaden z Sądów rozpoznających przedmiotową sprawę nie twierdził, że „chów koni bezstajenny jest metodą okrutną w hodowli zwierząt”. Oczywistym jest bowiem, że utrzymywanie zwierząt gospodarskich, w tym koni, w systemie otwartym jest dozwolone i w okresie objętym zarzutem, obowiązywało w tym zakresie Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 2 września 2003 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 167, poz. 1629). W trakcie postępowania nie kwestionowano tego również, że powierzchnia łąk, na których utrzymywane były konie, spełniała wymagania wynikające z tego rozporządzenia. Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie wynikało, że skazany nie realizował przewidzianego przepisami prawa ciążącego na nim, jako hodowcy, obowiązku karmienia i pojenia zwierząt, przebywających w systemie otwartym. Przypomnieć należy, że był to okres zimowy, w którym panowały bardzo złe warunki pogodowe, w wyniku czego zamarzała woda w rzece, a łąki były pokryte śniegiem i lodem. Konie nie były jednak pojone, w wyniku czego cierpiały na brak wody, dokarmiane były natomiast jedynie wybiórczo i to w stopniu niezadowalającym. Słusznie wskazał więc Sąd odwoławczy, że dokonywanie przez obronę oceny zachowania oskarżonego, a konkretnie sposobu i zakresu wywiązywania się przez niego z obowiązku pojenia i dokarmiania koni, tylko przez pryzmat powierzchni łąk, na których były przetrzymywane, jest nieporozumieniem.

Sąd Najwyższy obciążył skazanego S. D. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w oparciu o przepis art. 636 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.